ڕۆستەم و زۆراب

ڕۆستەم و زۆراب

بسم اللّٰه الرحمن الرحیم

به ناوی خدای گەورۀ لامکان
خالقی خلقو أرضو آسمان

دونیای دورست کرد بەیك کن فکون
بیٚ مثلو مانند پادشای بیچون

ستارو سرپوش ایشو کاری بد
ملك الملوك الله الصمد

استادی نقاش روی عالم تەواو
کی دیویە صورت بگریٚ لەسر آو

ایجاد کونندۀ جمعی مرسلین
اولیاو امام عالمانی دین

پالەوانانی بەقوت و تاب
ڕۆستمو زۆراب شای افراسیاب

لەپاش معرکەو شرو کارزار
بردینە عدم خالقی جبار

یارب بەحق أحمـــدی مختـار
بە جمعی اصحـاب مردانی ناودار

بمان خەیتە سر ریگای مستقیم
نەبین شرمسار غفورو رحـــیم

بدە توّفیقم خالـــقی عالم
بنوسم باسی جنگنامۀ روستم

وا بیان اکەن پیاوانی پێشین
روژی لەروژان بەدڵی غمگین

دانیشتبو ڕۆستم عاجزو غمبار
لەپاشان هەلسا بچێ بۆ شکـار

شمشیری هەلگرت کمندو کەوان
گورزی گاو سر خنجری دەبان

سواری رخش‌بو پرندۀ طیـار
روی کردە صحرا بۆ ڕاوو شکار

روی کردە جنگەڵ صحراو کۆساران
جیـگای نێچیرو آهوی تتـاران

لەپڕ لەصحرا چندگور دیاری‌دا
ڕۆستمی دەستان بەگورجی خیرا

بەپنجەی پر زۆر حەوایدا کمند
گوریکی گەورەی هینایە ژیربند

سرەکەی برری پیستی کەند خیرا
لەبێخ درختی هەلکەند زو آزا

گۆشتی گورەکەی پارچە کرد بەتیغ
آگری کردەوە وگوشتی‌دا لەسیخ

گۆشتەکەی برژا کردی نوشی گیان
هموگوشتی خوارد فرری‌دا ایسقان

وەختێکە تێربو میلی خەوی کرد
جیگای چا کردو را کشادستو برد

سلاحی شەرری لەخۆی کردەوە
سەری نایەوە خەوی بردەوە

رخشی بەردایە سەوزەو مێرغزار
لەناو چیمن گلّ خوش‌و لالەزار

لەلشکری تورك لەپڕ دەسوار
هاتنە أو شوێنە بوراوو شکار

بەدووای نێچر دا ئەگەڕان سردەم
کاتێ چاویان کەوت بە رخشی ڕۆستم

چون دەورەیان گرت بێ هەستو بیدەنگ
رخش لەگەڵیان دستی کرد بە جنگ

نعرەتەی کێشا رماندی چەن جار
ڕۆستم لەخەوی هیچ نەبو بیدار

لەگەڵ سوارەکان دستی کرد بەشڕ
اصلا نەترسا رخشی هنروەر

عاقبت ٣ کس لەتورکی بێ خیر
کوشتی بەچەپۆك رخشی دەنگ دلیر

حەوت نفرەکەی تریان دستوبرد
چوار دەوری ڕخشان جا آزانە گرت

بەزۆری کمند گرتیانە ناو داو
گەررانەوە دوا بەبێ خوردو خاو

شاریکی گەورە نزیك بو کەوا
شاری (سمنە) یان پێ ئەگوت أوسا

بردیان بۆ شــاه ڕخشی هنرمند
کەچاوی پێکەوت شاه کردی پسند

أمجا پادشــا امری کرد أمیر
بردیە طویلە رخشی کرد زنجیر

وەختێ کە ڕۆستم لەخەوبو بێدار
تماشای باغی کردو مرغزار

تێ فکری ڕخش اثری نیە
هیچ تێ نەگەیشت أو سررە چیە

أمجا سیری کرد ٣ لاشەی بی گیان
کەوتووە لەگەڵ شمشیرو کەوان

شوێن پێی چند سواریش دیارە لەزمین
أمجــا تێگەیشت ڕۆستمی گوزین

کردیە بەر زرێی پۆستی بەور بەقار
گورزی کردە کۆڵ وەك شێری شکار

زینەکەی ڕخشی کرد بەکۆڵەوە
ڕۆیشت لەصحراو دەشتو چۆڵەوە

خریکما لەناو بیابانو چۆڵ
کورز لەسرشانو زین لەپشتو کۆڵ

هموجار أیگوت صد شکور الله
شرمندە مەکە عبدی ڕوسیاه

لەلای هاوسەران نەبم شرمسار
نەمکەی بەجیگای تانەی ڕۆزگار

زۆرکس ألین پیم بێدەسەلاتە
ڕخشیان لێسندوە بەزۆر واماتە

خۆمن بەبێ ڕخش بەشێوە حاڵم
کێ بۆم هەڵگرێ کورزو کۆپاڵم

لەڕیگای حەوت خوان گیانم بەنەوبو
ڕفیقی چۆڵم هاوڕازی شـــەوبو

بەدووای ڕخشا چو جهان پاڵەوان
برری ریّ صحراو چۆڵو بیابان

منزڵ بە منزڵ تا توران زمین
ڕۆیشت بەدڵی عاجزو غمگین

أچو بەڕێوە وەك كێوی البورز
زمین لەژێر پێ ڕۆستم هاتەلرز

وەختێ بیانی كاتێ دەركەوت خور
جا شاری (سمند) دیاری دا لەدور

اێشكچی دییان كە لەسر حصار
بەتالوكە چون بۆلای شهریار

وتیان پیاوێ دێت لەدور دیارە
یقین پالەوانی خنجر گذارە

پۆشیوە لەبر زرێی آسنین
وا بەشانیەوە گورزی لەگەڵزین

شاە وەتی تحقیق أوە ڕۆستمە
پیادە یەو تنها دڵی پرغمە

لەدەشتی ڕاودا خەوی كردوە
خەوتووە أنجا ڕخشیان بردوە

شاه که أمه‌ی بیست هه‌ڵسا له‌سر تخت
چو بۆ پیشوازی شاهی بلند بخت

چند له‌وزیران خاصی شهریار
چو بۆ پیشوازی ڕۆستمی ناودار

یك یك ماچیان کرد چندجار دستو پێی
که‌وتن له‌زمـــین له‌ژێر خاکی پێی

شاه پرسی ڕۆستم تو کوڕی زاڵی
بۆچی پیاده‌و پرێشان حاڵی

ڕاستیم پێ بڵێ کێ أمه‌ی کردوه
کێ له‌صحرادا رخشی توی بردوه

کێ بێ له‌گڵ تۆ پنجه بازی کا
کێ حدی هه‌یه که‌ناسازی کا

جوابی دایه‌وه ڕۆستمی ده‌ستـان
ووتی گورریکم کردبو بریان

تێر تێر گۆشتم خوارد چاوم چووه خه‌و
بی ترس له‌دوژمن بێ خوف له‌م و له‌و

گورزی گاوسر لەژێر سرمابو
کە هەڵسام نوارریم ڕخش نەمابو
شوێنم هێناوە هتا أم شارە
ڕخشم لێرەیە معلوم دیارە
بەغضب هاتوم ڕخش پیداکە
یاخو شوێنەکەی لەشار جیاکە
لەژێر زمین بێ یا لەآسمان
أبێ ڕخشی من پیداکەن الآن
اگینا بەذات خدای بێ همتا
من کارێ اکەم خوێن لاشەببا
لە گەڵم مەکەن هیچ حیلەو افسون
با بەتیغی من نەبن سرنگون
قصرو هیوانو دروازەو حصار
با بەگورزی من نەبێ یختەسار
شاە کە أمەی بیست لرزەی هاتەگیان
لەرزی هروەکو بێسر شتاوان

ووتی [illegible] دڵت [illegible] ـاد
غەمو پەژارە تۆبدە بەباد

بەتوندو تیژی کار ناچێتەسەر
مار بەقصەی خۆش لەکون دێتەدەر

میوانی عزیز نوری دیدەمی
تۆ گەورەو سەردار برگوزیدەمی

هەمو خزینەو گنجو متـاعم
کنیزو غڵام زررین کولاهم

هەمو خاکسار خاکی ژێر پاتن
فدای سەی أسپ جهان پێماتن

امشەو لێرەبە هتـا بیانی
خۆش را ببوێرە بێدڵ گرانی

جا ڕۆستم دڵی ساکن بو لەدرد
روی کردە چادر آلای لاجورد

کنیزەکانی دیبای چینی پۆش
کمر بستەکان دانەی دورر لەگۆش

صف صف جمع بون جا بۆ تماشا
ڕۆستم چووه سر تختی پادشا
ڕۆستمیان کەدی هموبون سرسام
لەسامو هیبت نەوەی زاڵی سام
شەو بەسردا هات روی دونیا بو تار
هەڵ گیرسا چراو فانۆسان هزار
هیوان لاجورد جواهر کاری
آو سارد بەکوڵاو عنبر دیاری
دۆشەکو فرشی دیبای چینی باف
بون مسکو عنبر لەگێل مسکی ناف
ساقی مشغولی شرابی ناب بو
مجلس فرح بخش بزمی شراب بو
محرمێکی شاه لەمجلس هەڵسا
ڕۆیشتە حرم خلوتخانەی شا
وصفو تعریفی جهان پاڵەوان
کردی لەخزمت بانوی بانوان

خلاصه أمجا لەپاش نیوه شەو
مجلس بڵاوبون کردیان میلی خەو
شعلهٔ چل چراو فانۆسی گوهر
دابوی لەجام ریز وەکو شوقی خۆر

باسی هاتنی تمینه کچی پادشـــاه
بو چاو پێکەوتنی ڕۆســـتم

کچی پادشـاه سودای کەوته سر
بەڕوخسار وەکو مانگی منور
بڕوی قطرانی قـــلّم کشیده
برژانگی الماس سورمه نەدیده
زوڵفی سیاه‌مار خاڵانی جوهـــر
لێوی وەك لعـــل ددانی گوهـــر
به باڵا وەکـــو ملكو پری
أدرەوشا وینەی زهرەو مشتری

نەسر هتا پێی ذرە نەبو عیب
دورست کرابو لەکارخانەی غیب

وەختی نیوەشەو کە لەخەو هەڵسا
لباسی جوانی بە بدەن پۆشـــا

خوی را زاندەوە وەك کۆمەڵی نور
وەکو خور شعلەی پیدابو لەدور

کەشەو نیوەبو هەڵساوە دەر دەم
چووە ژورەوە بۆسیری ڕۆستم

وەك مانگی چواردە چو دانیشت لەلای
بە پنجەی رەنگین شێلای دست و پای

کە لەخەو هەڵسا ڕۆستمی دەستان
دی دانیشتوە مانگێکی تابان

ڕۆستم ووتی پێی ای دیدە شاباز
بۆچی تۆهاتوی چیتە تۆ نیـاز

ووتی پهلوان گوێ بدە رازم
لەخذمت تۆدا وایە نیـــازم

له رازو قصه‌م توخوا مه‌گره عیب
البه‌ت معلومه له‌کارخانه‌ی غیب

آواته خوازبوم دلّ پر دردو غم
به‌چاو ببینم من بالای ڕۆستم

أمه چند ساڵه من آرزومه
هر چاوه ڕوانی دیداری تۆمه

بیستم چوی بۆ راو گورت گرتبو
پاشی خواردن میلی خه‌وت کردبو

من ده سوارم نارد به‌تعجیل و ده‌و
امرم پێ کردن نه‌کەن خوردو خه‌و

بلّکو ڕخشی تۆ بگرن به‌أسیر
بی هێنن بولام زو به‌بی تقصیر

هتا به‌شۆنیا تۆ بیت بت‌بینم
مقصدم وابو ڕۆحی شیرینم

ریگای حه‌وت خوانت تۆ کرد یخته‌سار
طی دونیات کرد به‌تنها سوار

نه آلكومی تورك نه افراسیاب
هیچ كس لەمیدان تۆ نەیكرد شتاب

ایرانو توران هێناته ژێردست
چند هزار شێرت بەضربی مشت كوشت

أمانەم بیستوە ڕۆژو مانگو ساڵ
آرام نیە تۆم وا لەخیاڵ

ایرانو توران هرتۆی واتێدا
وێنەی من بۆتۆ كچ نابێ پیدا

هیچ كس نەیدیوە قدو باڵای من
حسن و جماڵو خاڵی آڵای من

اگر لەباوكم داوای من بكەی
أمجا گوێ مردی لەدونیا أبەی

كوڕێ لەمن و لەپشتی تۆبێ
ایرانو توران أبێ گشت كوبێ

كچی پادشای سمندگانم من
هەڵ بژیر راوی ڕوی جهانم من

شاهانی دونیا آوات خوازمن
پێکراوی تیری غمزەی نازمن
أمەی ووت ڕۆیشت سروی خرامان
تنها مایەوە ڕۆستمی دەستان

ڕۆستم سبەینێ دانیشت لەمقام
داوای کرد وزیر خاوەن عقلوفام
همو بگلران مرصع کمر
هاتن بۆمجلس گشت دستەونظر

وزیرێکی نارد بولای پادشا
ووتی لەمجلس حاضربێ ایستا
پادشا أمەی کەبیست دەر زمان
هیچ نەیگرت قرار زو هاتە دیوان

هاتە خذمتی جهان پالەوان
سلامی لێکرد دانیشت لەدیوان
ڕۆستم جا ووتی شاهی جهاندار
عرضێکم هەیە دلت نەبێ زار

ئێستا من وتۆ با بکەین تدبیر
شرطو پیمانی بکەین بێ دلگیر
گڵێ لەباغت کرمکە پێمان
هتا گەورە بێت معلوم بێ لێمان

شاه ئەم قصەیەی کەبیست لەڕۆستم
لەخۆشی سەری چووە چرخی حەوتم
ووتی پاڵەوان چی تۆ میلتە
کچو تختو تاج گشت طفیلتە

قاضی طلب کرد درلحظەو دەردەم
مارەی تمینەی بردی لەڕۆستم
زەماوەندیان کرد چند ڕۆژ بەکرم
جهان پاڵەوان ڕۆیشتە حرم

ڕۆستم حیرانی گوناێ آڵێ بو
سرسام لەجمال زولفو خاڵێ بو
گاه ماچی أکرد گردنی بێگرد
گاه دستی لەسر شامامانی زرد

أو شەوە جوت‌بون بەکامرانی
زۆر کیفیان کرد بەشادمانی

لەبازوی‌دابو ڕۆستمی دەستان
دانە گوهری قیمتی جهان

گوهری کەوا دانەی دیاربو
دورری خزینەی کیکاوس‌شابو

ڕۆستم کردیەوە لەبازوی‌درحاڵ
دای بە تمینەی با حسن و جماڵ

ووتی گر خـــدای خالق عالم
کوڕیکی پێ‌دای لەنطفەی ڕۆستم

تۆ ئەم گوهرە بــکەرە بازوی
باهەڵێ بــگری نشانەی بابوی

خو اگر کچ‌بو لەزولفی‌بستە
هتا وەختی خۆی أمجا بوەستە

وەختێ سبەینی کە لەخەو هەڵسا
اسلحەی هەڵگرت خفتانی پۆشا

رخشی زین کردو درحاڵ بوسوار
همت خوازی کرد لەلای شهریار

بەیلغارو تاو چوەوە ایران
هاتنە پێشوازی همو دلێران

شاە ووتی ڕۆستم تۆ نەبوی دیار
بەبێ تۆ ایران اکەن تختەسار

بەبێ تۆ عمرم پوچو هەبایە
تاج و تختی من بەتۆ ڕەوایە

ڕۆستم عرضی کرد تۆ نیتە خبر
ماجرای سەیرم من هاتووە بەسر

لەدەشتی شکار شای افراسیاب
کردم آرزوی خواردنی کباب

گوورێکم کوشتو برژاندم یکسر
تێرم خوارد و خەوتم بێ خبر

خبرم بووەوە ڕخش نەمابو
سەری ۳ نفر لەبێخ کەنرابو

پیشم خواردەوە سرسام‌بوم بەقین
بەدوای رخشا چوم بۆتوران زمین

لەشارێك کەوا سمنــــدی ناوبو
زۆر بەآسانی ڕخشم پیدابو

لەلای پادشا یك‌شەو بوم میوان
بەکیفو ذوقو بە دڵی شادان

باســـی لەدایك بونی زۆراب

لەشاری سمند تۆبینە احواڵ
باسی تمینە شۆخی سوسن خاڵ

دائم بۆڕۆستم پرێشان حاڵ‌بو
درون پڕ دردو جستەی زوخاڵ بو

باری حملی‌بو نۆمانگ‌بو تمام
کوڕێکی هێنا (زۆراب) یان نانام

زو مژدیان برد بۆ ڕۆستمی زاڵ
که کوڕێکت بو پر حسن‌و جماڵ

ڕۆستم که‌بیستی زۆر به‌دڵخۆشی
آلتون‌و زیو‌و گوهری به‌خشی

فرموی خزنه‌دار زیرو جواهـر
باریان کرد له اسپ وه‌ك سنگی باهر

دانه‌ی یاقوتو خزێنه به‌بـار
ناردی بو توران بو کوڕی نازدار

ووتی خرجی‌که‌ن بو سُروکاری
خدای تعالی بێت آگـاداری

زۆراب به‌یکساڵ وه‌ك دو ساڵه‌بو
له‌پێنج سالی‌دا سرقبـاڵه‌بو

منالی اُکرت ای‌خسته زمـین
دستو پێی ابه‌ست به‌قارو به‌قین

چونکه له‌نسلی پاکی ڕۆستم بو
له‌سر دنیادا ماندی که‌م بو

بەپنجەی پڕ زۆر هەڵ‌أکەند سر
هاوتای هیچ نەبو لەجنسی بشر

تورکان لەدەستی بوبون سرگردان
کس نەی أتوانی لای بێ یك‌آن

ڕۆژێ پێیان ووت زۆڵی بێ‌حیا
بێ‌باوکی احمق مادر بەخطا

هیچ کس نازانێ اصلت وا لەکوێ
تۆ لەنطفەی کی بیت بێ‌شرطو بێ‌شوی

زۆراب امەی بیست بەقارو بەقین
چو بۆلای دایکی بەدیدەی گرین

ووتی ای دایە تو خـــدای عالم
ڕاستیم پێ بڵێ بەبێ زیادو کەم

بەشانو بازو مــن هنرمندم
لەناو مخلوقا یکجار پسندم

عالم ازانێ من یکجار مەردم
شـــێر حدی نیە بیتە نەبەردم

گر دێوی ملعون بۆم بێته میدان
ریشەی اکێشم بەعونی یزدان

باوکی من کێیه هر بلی ایستا
هتا بەدستم نەبینی سزا

لەمن گەرەکته کام بکەی حاصڵ
باوکم نشان دە هیچ مەبە خجڵ

دایکی ووتی پێی ای برگوزیدەم
فرزندی عزیز باوك نەدیدەم

بەواتەی رقیب دڵ پڕ قارو ژەنگ
بەقصەی بدکەر دڵت نەبێ تنگ

کێ بێ لەگل تۆ پنجه بازی کا
بێته میدانت و ناسازی کا

باوکت ڕۆستمه شای کمرلاڵە
شێر لەبرچاوی وەکو مناڵە

لەحەوت خوانەوە تا مازندران
پاکی کردەوە لەجادوگران

جا زۆراب دلّی ساکن بو لەغم
لەخۆشیا سەری چوە چرخی حەوتەم

وتی کەباوکم رۆستم بێ بەخوا
ایران و توران أگرم سرتاپا

بەتوفیق حق جهان آفرین
من لشکر ابەم بو ایران زمین

نەگیو نەگودرز نەزەنگەی پڕزور
نەطوسی نەوزڕ نە بارامی گور

نەزالّ و نەدیو نە کاوسی کەی
نە پالّەوانان ملکی دەشتی ڕەی

لەگلّ شای ایران ایان هینمە دەست
لەپاش امانە وکو شێری مست

لەگلّ شای تورکان انوێنم عتاب
أچمە سرتختی شای افراسیاب

زۆراب لەدایکی أجا دستوبرد
سپاو لشکری زۆری طلب کرد

سپایان سان‌دان لەتورکانی چین
لە سمی اسپان الەرزی زمین

دایان لە طپڵ و کرەناو نفیر
بارکرا پارەو گنجی بێ نظیر

وەختێ حاضربو سپای بێ‌شمار
زۆراب فکری کرد لەچی بێ سوار

دستی انایە سرپشتی اسپان
سست ابون لەبر زۆری پهلوان

هاتە لای زۆراب جانەو جوانی
وتی لەلامە من مادیانی

کە ئەو لەنطفەی رخشی ڕۆستمە
لەڕوی دنیادا مانندی کەمە

أو شەوەی ڕخشی ڕۆستم لەماڵ بو
دایکی أو ماینەم أوسا بەفاڵ بو

ایستا لەنطفەی اسپی پەیایە
لایق بەسواری جنابی شایە

أفڕێ وکو طیر أڕوا وکو با
هر ئەو اسپەیە دڵی تۆ شادکا

زۆراب وتی پێی ئەو اسپە بێنە
بە انصافی خۆت گەنجم لێ بسێنە

وەختێ کەڕۆیشت اسپی هێنا زو
عیناً بەوینەی رخشی ڕۆستم بو

گەلێ خوشحاڵ بو زۆرابی ناودار
شکری کرد بو ذات خدای کردگار

دەستی بردە سر باریکی پشتی
اصلا نەلەخشا لەژێری مشتی

چون بۆیان هێنا زینی مجوهر
لایق بو بەاسپی شاهی اسکندر

وەختی بیانی کەخویندی خروس
هەڵسا لە سپا دەنگی طپڵۆ کوس

باسی لشکر بردنی زۆراب بۆسر ایران

زۆرابی دانا شــێری هنرور
زریو خفتانی درحالٚ کرده بەر

لەگلٚ چوار آیین خودەو طاس کلاّو
هەلی گرت اسباب و تیغی مصری ساو

برایکی بو تمینــەی بێ عیب
زبانی لالٚ بو لە کارخانەی غیب

تمینه ووتی براگیان آمان
دخیل صد دخیل دستم بەدامان

لە گلٚ زۆرابا بچۆ بۆ ایران
بۆ جنگو جدالٚ لەعرصەی میدان

اگر رۆستمو زۆراب لەمیدان
کەوتنه شەرەوه یقین براگیان

ڕۆستم لەم کوڕەی نازانێ خبر
مبادا بیکوژێ لە میدانی شــــر
اگر فایق بێ ڕۆستمی دستان
زۆرابی نازدار اکوژێ لەمیدان
لازمـــــە آگاداربی برادر
زۆراب لەڕۆستم نەبینی ضرر
امەی وت لشکر ڕۆیشت بۆ ایران
بۆ شەڕو دعواو جنگی دلیران
گەیشتنە دریا کەشتی کەوتە آو
خبریان زو برد بۆ افراســـیاو
کە زۆراب ناوی وا بەبێ درەنگ
هاتوە بۆ ایران بو شەڕو بۆ جنگ
هێشتا مندالە نادیدە ســـالە
مەیلی بە شەڕو گورزو گۆپالە
اگر لەگلێ ڕۆستم بن آشکار
ڕوی همو دنیا اکەن یختە سار

وەختێ امەی بیست پادشای توران
امری کرد درحالێ حاضربو هومان

ووتی بەگنجور خزنەو مالێ زۆر
لەگلێ اسلحەی جنگو شەڕو شۆر

لەگل چند اسپ خاصەی شاهانە
بۆ زۆراب بیە لەجبەخانە

ازانم هۆمان هرخۆت ازانی
لەگلێ دلیران مردانی گیانی

کارێ بکە تۆ بەعقلێو تدبیر
ڕۆستم ذلیلکات بەپیکانی تیر

بلکو زو ڕۆستم بکا ئەو فنا
نجات بێ لەدست ڕۆستمی گومڕا

دخیلو آمان زنهار صد زنهار
ڕۆستم لەزۆراب نەبێ آگادار

بلکو خوا بکا ڕۆستم بێ غمناك
بەدەستی کوڕی خۆی بێ هلاك

هومان زو هەلسا لەخذمتی شا
کەوتە کارسازی لشکرو سپا

هرچی شاه ووتی هێنایە انجام
لشکر حاضربو تکمیلو تمام

سپا ڕایبو ڕوی کردە صحرا
ڕۆیشتن هتا گەیشتنە دریا

کاتێ نزیك بون سپا دیاری دا
عرضیان کرد ووتیان شێری بێهاوتا

وا هات لەڕێوە سپای بێسامان
نازانین هینی تورکە یا ایران

امری کرد ووتی بزانن خبر
لە کوێوە هاتووە سپاە و لشکر

کە لە پێشەوە پێدابو هۆمان
بە عقلو تدبیر گوهر شناسان

دابەزین سپا لەزین بەیکجار
هاتنە خذمتی زورابی ناودار

خەڵاتی شاهی و دانەی دڵپسند
دایانە خذمت شێری ارجمند

ووتی پاڵەوان شێری برزەجا
ئێمەی ناردوە افراسیاب شا

کە لەخذمتتا بۆ همو خبر
وەکو خذمتکار ببەستین کمر

خێڵێ کەیانی گەلێ فێڵ بازن
لەسر روی زمین بۆحیلە شاذن

ئێمە شارەزای ریگای ایرانین
آگاداری حاڵ گشت دلێرانین

معلومە ڕۆستم کە بە دستی تۆ
زۆر بە آسانی أبێ ڕنجەڕۆ

دلێرانی تر وجودیان چیە
لە میدانی تۆ هیچ حدیان نیە

اگر بە ئێمە رخصت دەی قوربان
ایرانو توران زو اکەین ویران

خولاصه سپای توركان بێدره‌نگ
رایی‌بون له‌ڕێ بو شه‌ررو بو جنگ

٣ ڕۆژو ٣ شه‌و ڕۆیین به‌یلغار
هتا گه‌یشتنه لای سپی حصار

له‌پاش استراحت خواردنی طعام
هه‌ڵساوه أمجا زۆرابی پرفام

هیجرناو كوری گودرز ناوی‌بو
له‌سر قه‌ڵاكه دایم حرس‌بو

له‌سر فرمانی گودرزی كوشواد
له‌و قه‌ڵایه‌دا دانیشتبو شاد

باسی گرفتار بونی هیجر بەدەستی زۆراب

لەپر بەهیجر کەخبر درا
وتیان زۆراب ناو وا بوە پیدا
لەجیحونەوە تا سی حصار
هوا تاریك بو لەتۆز و غبار
هیجر امەی بیست زۆر ڕقی هەڵسا
اسلحەی شەرری درسعات پۆشا
بستیە پشتی تیغ و تیرەشیر
ڕوی کردە سپا شیرانە هیجر
کە تماشای کرد لشکری عظیم
واهات لەڕیوە بەبیٚ خۆفو بیم
نشانەی شصت و دو هزار سوار بو
لەچارە یاندا غضب دیار بو

معلوم‌بو لەلای شای افراسیاب
سپای ناردوە بەتعجیل‌و تـاب

هیجر سواربو ڕوی کردە بێرون
لەمیدان وەستا وکو زڕ ستون

لشکری زۆراب لەولاوە وەستا
وەکو شێری نر سانی‌دا سپا

زۆراب سیری کرد کە تنیا سوارێ
وێنەی برق أهات گەورە ناودارێ

تنها وەستاوە لەعرصەی میدان
انتظار أکا وەك شێری ژیان

زانی دلێرەو شێری شکارە
چاوە ڕوانی شەڕر ڕوی‌کارزارە

زۆراب سواربو ڕوی کردە هیجر
نعرەتەی کێشا وەکو شـێری نر

ووتی ای‌سوار بۆچی بەتنیـا
وا معطـلی لەعرصەی دعوا

هیجرنی فکری عجب سواریکه
سالاری گەورەو نامداریکه

بەسامو هیبت بەزۆری بازو
لەگلیا نابیٚ کەس هاو ترازو

ووتی بەراستی ئەم پالەوانە
مردی میدانی دەوری زمانە

لەرِوژی شردا بەزۆری کمنـــد
زۆر کس لەدونیا اخاتە ناو بند

ووتی ای سوار تۆ ناوت چیە
بوچی اگەرری مقصدت چیە

پالەوانی کورج کامین وولاتی
سرداری سپای کام سر بساتی

پیم بلیٚ کیٚیە باوکو اجدادت
لەکام طایفەی چیە مرادت

زۆراب هاتە جواب ووتی ای جوان
قصەییك اکەم لات نەبیٚ گران

بۆچی اپرسی لەاحواڵی من
لە اصلو نسب جێگەی ماڵی من

من هەتی و یکم بێ جدو پدر
نە لەتو رانم نەچین نە بربر

اصلو نسبم معلوم نیە لێم
نازانم هرگز کەمن کوڕی کێم

دایکم بێکسە فقیرەو هژار
جفا کێشی درد جەوری ڕۆزگار

ایستا خیاڵێك لەشانم بارە
همیشە دڵی من بێ قرارە

خیالم وایە دونیا سرانسر
بێنمە ژێر حکمم وەکو شێری نر

اول کیکاوس پادشای ایران
بخسیرکەم لە گل همو دلێران

بەڵام فیلەتن ناوی مشهورە
سرداری ایران بەذاتو زۆرە

ئەبێ بەکەمند بیــکەم گرفتار
بێ بەواتەی دەوری ڕۆزگار

من کەڕۆستەم هینایە ژێر دەس
ایتر قیمتی لام نیە هیچ کس

أچمه سرتختی شای ایران دیار
اکەمە سرم هم تــاج هم تومار

أمانە همو لەلام آســانە
دونیا لەدەستی من هراسانە

هیجرامەی بیست ڕەش بو وەکو قیر
دنیـــای لەبرچاو بو بەزمهریر

ووتی تومغرور مەبە ای جوان
مەبە بەتمای ایرانو توران

فیلەتن وەکو شێرە دیارە
ناوی لەدەمدا وەك زهری مارە

اگر لەدەســتم نجاتت بو تۆ
أوسا بۆسرتخت کیکاوس بچۆ

دەستی دایە تیٚغ موودای پرخطر
بەزۆرابی ووت بدی بدگهر

زۆراب دەستی برد وەکو شیر آزا
شمشیٚری بەزۆر لەدەس دەرهیٚنا

گرتی پشتێی هیجری سرمست
دای بەزمیندا هردو دەستی بەست

بردی بۆهومان بەدەستی بستە
بەخواری و ذلیل سری شکستە

أمجا لەهیجر لەبالای حصار
نۆبتچی یەکان کردیان زۆر هاوار

باسی هاتنی سمنبۆ بۆشر لەگلٚ زۆراب

سمنبۆ خوشکی هیجەری اسیر
زو ڕقی هەلسا دلیبو زویر
لەداغا دلٚی بوبو بەکباب
هەلٚسا بستێنێ حقی لە زۆراب
چو بۆلای باوکی دروں پڕ لەدرد
هەلی گرت سلاح اسبابی نەبەرد
ووتی بابەگیان خۆ هیجر گیرا
لەناو عالەمان ڕومانبو سیا
هیجری برام وابو گرفتار
منجا هەلٚاگرم اسلحەی کارزار
لەداغو ڕقا زۆربو پریشان نقابی پۆشی ڕۆیشتە میدان
سواری اسپبو سرتاپا تیار
لغاو مرواری رکاب زڕنگار

سر تـــا پا اسپ همو آهن پر
هەناسەی اچو بو چرخی اخضر
دو زولْفی ڕەشی بۆن خۆش وەك گولاو
شـــاردیەوە لەژێر خودەکەو کلاو
ڕوی کردە میدان وەکو شێری مست
نعرەتەی کێشا خرۆشا بە قەست
زۆراب امەی دی وەك شێری ژیان
بەقارو غضب ڕوی کردە میدان
سمنبۆ دەستی زو برد بۆکەوان
پێچی خوارد وەك مار زندەی دەمان
شصت ودو تیری تیژی هوشـــکاو
دەستکاری وەستای گەورەی تازەساو
خستیە ناو کەوان هـــاویشتی بەقار
بەرەو ڕوی زۆراب خدنگـانی ژار
تـــیری پێنەما خالی بو کەوان
نۆبەت کەوتە دەس اژدهای دەمان

زۆراب امـــەی دی متحیرما
کمندی هەڵگرت زو بۆی حەوا دا
لەسرماڵی زین کردی سرەو خوار
بەحلقەی کمنـــد جابو گرفتـــار
دابەزی لەاسـپ کەدستی بۆبرد
کڵاو خـودەکەی لەسری لابرد
زوڵفی قطرانی جوانی بون گوڵاو
دیاری‌دا لەژێر عنـــبرین کڵاو
کەزانی کچە کـورنیـە أمجـا
زۆراب سرسام‌بو زۆر متحیرما
سمنبۆ یکجار خجاڵت باربو
بەمکرو حیلە هاتە قصە زو
ووتی پاڵەوان بۆتۆ عیبـەو عار
ناوت بد ئەبی لەروی روز گـار
أڵێن پاڵەوان شای افراســـیاب
هیچ نەبو باکی لەوا تەو عتـاب

لەگلْ کچیکدا کردی جنگو شر
دونیا پڕ ئەبیْ لەباس‌و خبر
خجالت أبی لەلای هاوسەران
ئەبیْ بەعبرت تا آخر زمان
هیجر لەلاتە زنجیر لە گردن
منیش کنیزم بۆتۆ تا مردن
تکایە ساقیْ پیم بدە دستور
کاریْکم هەیە لەقەلاّ ضرور
همو گنجو مالْ خزینەم تمام
بۆتۆی أهینم بیْ صبرو آرام
زۆراب امەی بیست گەلیْ بو خۆشحالْ
پسند بو قصەی شۆخی سوسن خالْ
کردیەوە کمند درحالْ بیْ پروا
کچ نجاتی بو گەرایەوە دووا
لەدەستی زۆراب کە نجاتی بو
چو بۆلای خویش‌و لەسر کاری زو

دابەزی لەاسپ بالاّ شۆخو شنگ
چو بۆناو قەلاّی سختی سپی سنگ

کێشا نعرەی بەرز صولّی سیم اندام
ووتی بەزۆراب بێ عقلّو نەفام

هەلّسەزو بررو أی خاکت بەسر
بۆچ خۆت اخەیتە ناو دریای خطر

خبر أنێرم بۆ کیکاوس شا
وەکو کەلاّی دار بنێری سپا

رۆستم لەنەوەی دەستانی سامە
اگر بێت بۆشر عمرت تمامە

زۆراب امەی بیست سیاەبو لەقار
جوابی دایەوە ووتی جادوکار

نەم زانی کەتۆ بەمکرو افسون
خۆت نجات ادەی بەبێ چندو چون

ایّستا درەنگە واوەختی شامە
لای مسلّمانان کوشتن حرامە

بەعون و تۆفیق جهان آفرین
سبەینێ بەزۆر بازوی سهمگین
قەڵای سنگین و دروازەو حصار
بەگورزی گران اکەم یختە سار
أوسا أبینی معرەکەی شێران
معلومت ئەبێ جنگی دلێران
هەڵسا چۆبۆلای باوکی سمنبۆ
سرتاپا بۆی کرد قصەو گفتگۆ
باوکی ووتی پێی ڕۆڵە آفرین
ناموست نەچو لەمیدانی قین
ووتی ای بابە سامی نریمان
ناتوانێ لەگلّ ئەو بێتە میدان
لەشرو حربا وەکو ڕۆستمە
لەسر ڕوی دونیا ماندی کەمە
هیجر گیرایەوە علاجمان نیە
غیری راکردن چارەمان چیە

سرداری گەورە یکجار بەسامە
یا نەوەی سامە یا ناخوی سامە

بە بازوو قوت بەسینە چاکە
زۆر هنرمندە جبینی پاکە

رفیق نیە لەسر ڕوی جهان
ایەویٚ بگریٚ پادشای ایران

بەنیٚشر هیجر وابو بەاسیر
خستیە ناو داوو ناو بندو زنجیر

من زولفم خستە ناو خودەو کلاو
چومە میدانی بەتعجیل و تاو

شصتو دو تیرم مندا لەگیانی
کونی کردهمو گوشتو ایسقانی

بەحلقەی کمند گرتمی ئەوسا
کلاو خودەم کەوت زلفم دیاری دا

من بەهزار حیلە بوم رستگار
کەزانی ژنم نەهاتە گفتار

باسی کاغذ نوسین بۆ کیکاوس شاه

باوکی سمنبۆ گەلێ بو سرسام
بانگی کرد وزیر خاوەن هۆشوفام
کاغذی نوسی بەناوی خدا
پاش عرضِ حورمت بۆ کیکاوس شا
ووتی کیکاوس پادشای ایران
سالاری سرحد جنگی دلیران
هومیدم بەذات جهان آفرین
بمێنی دلخۆش لەسر ڕوی زمین
تا آخر زمان لەسر تختی زەرر
حکمت ڕەوابێ دنیا سرانسر
معلومتێ لەلات شای عالی تبار
وا افراسیاب فتنەی ڕۆزگار
سپای عظیمی هێناوه بۆجنگ
دنیا لەایمه اکا تاره تنگ

لەخیٚمەو چادر آو ریشم طناف
صحراو سرزمین بو بەزیوی صاف
جوانیٚکە عمری چوارده ساڵانە
سالارو سرکیٚش کمر لاڵانە
وەختیٚ هەل اگریٚ تیغی هیندی کار
نهنگێ لەدریا ئەبیٚ بیٚ قرار
هاتووە لەتوران بۆ شهریاری
زۆر غڵامانی کردوە حصاری
هیجری کردوە لەمیدان امیر
دستی بەستووە بە رەوقو زنجیر
کەسیٚ نەماوە لەسواری شرکەر
بچیٚتە میدان بۆ عرصەی خطر
ایتر اختیار بە دستی شایە
نجاتمان بدە زو لەم بڵایە
عرضەی ذلیلی وەختیٚ تەواو کرد
دای بە قاصدی ووتی دستوبرد

ووتی تۆ بیبه زو بەتەکو دەو
هیچ رامەوەستە بەڕۆژو بەشەو

هرچی گنجو ماڵ لەقەڵادابو
باریان کرد بەشەو فراریان کرد زو

بیانی کاتێ خورشیدی خاوەر
لەبرجی مشرق سەری هاتەدەر

زۆراب خبربو لەخەوی شیرین
لەداغی کچە دڵپر قاروقین

کردی بەبردا اسلحەی ڕوی جنگ
سواری اسپ بو خێرا بێ درەنگ

لشکری تورکان هاتن بۆنبرد
زمین تاریکبو هەوا لاجورد

اسپی یلغاردا زۆرابی ناودار
شکاندی بەگورز دەروازەی حصار

لەشوێن سمنبۆ گەررا سر تاخوار
نەی دی نشانی دختری نازدار

بارو بارخانەی بردە ناو قەڵا
لەوێ مایەوە زۆرانی واڵا
لەولاوە قاصد وەکو بای شماڵ
گەییە پای تختی شاهی کمرلاڵ
سـرلەبیانی چوبۆ بارگا
نامەکەی دایە دس کیکاوس شا
هموو احواڵی خۆیان سرانسر
عرضی کرد لەلای شاهی تاجو ر
وەختێ خویندیەوە نامەی دلێران
زۆرقی هەڵسا پادشای ایران
بۆ بیژەن وگیو گورگین میلاد
رهام و بهرام گودرزو گوشواد
طوس وفریدون شازادەی کیان
شیدەوش فرهاد نەوەی کاویان
باسی کرد قصەی زۆراب سرتاپا
پاڵەوانەکان زۆر سریان سوڕما

همو سرسام بون لە وقصە و باسە
خاطر پرێشان بە بێ هەناسە
شاه ووتی کامتان پڕ زۆرو سامن
کێتان هونرمند برزە مقامن
سبەینێ ببەن لشکرو سپا
وەکو شێر بررۆن بۆ شرو دعوا
وەختێ کە دەرکەوت شعلەی آفتاب
زو بررۆن لە گەڵ سپای بێ حساب
لشکری تورکان بکەن قتڵ عام
ببن بە واتە تا یوم القیام
لە پاڵەوانانی بارگاهی شاه
کس نەبو بڵێ من ابەم سپاه
همو بیدەنگ سریان خستە خوار
لەپاش مدتێ هاتنە گفتار
ووتیان پادشاه آزاییکی وا
کەدایم شمشێر لە ڕوی هەور أدا

هیجری کەوا کردووە اسیر
بەیزدانی پاك خدای بێ‌نظیر
مگر هر ڕۆستم لەزابل زمین
بچێ بۆجنگی لەمیدانی قین
بەغیری أمە نیەتی چارە
پالەوانیکی یکجار زۆر دارە

باسی کاغذ نوسینی کیکاوس شاه بۆ ڕۆستم تاج بخش

شاه فرموی وزیر حاضربو لەلای
سجدەی زمینی برد بۆ خاکی پای
ووتی بنوسە نامەی خۆش تقدیر
بولای تاج بەخش شێری بێ‌نظیر
قلمی هەلگرت وزیری دانا
اول بەناوی خدای بێ‌هاوتا

معلوم بێ ڕۆستم پاڵەوانی جنگ
کشندەی دیوان اولادی ارژەنگ

ایرانو توران تا وولاتی چین
ناوت مشهورە لەسر روی زمین

شێرانی بێشە پڵنگانی کۆ
بەضربەی تیغت بونە ڕنجەڕۆ

تاجو طومارم تۆی همو کەسم
ڕۆژی تنگانە هرتوی دادرسم

قاتڵی دیوان تاج بخشی شاهان
فریادرەسی عام حشمت پناهان

کەنامەم گەیشت زنهار صد زنهار
هەڵ بگرە سلاح زو بۆکارزار

سواری ڕخش بە نەوەی زاڵی سام
هیچ مگرە آرام حاضربە لەلام

أوا لەلاین شای افراسیاب
هاتووە سپای بێ حدو حساب

لەعرصەی میدان معرکەی نبرد
کێو بەگورز أکا بەتوزو بەگرد

هرچی پهلوان سرحد [illegible]
یەکا یك همو زۆر دڵ غمگین

شاه کاغذی دا بەگیوی سالار
بەبێ مدارا درحاڵ بو سوار

دە ڕۆژو دەشەو بەوەختو بێوەخت
بەڕێدا ڕۆیشت بە تالوکەو جەخت

وەختی بیانی ڕۆژی یازدەمین
أمجا گەیشتە لای زابل زەمین

ئێشکچییەکان لەبالای حصار
سیریان کرد لەڕێ پیدابو یکسوار

چون بولای ڕۆستم بێ صبر و آرام
عرضیان کەای نەوەی زالی سام

سوارێك بەڕیوەو دێت بەبێ درەنگ
زمین لەژێر پێ اسپی بووە تنگ

بەلام نازانین أو سوارە کێیە
لەایران هاتووە خبری پێیە

ڕۆستم کە بیستی هەلسا سواربو
لەدرگای حصار هاتە دەرێ زو

کەدی کلاو خودی زێڕی لەسرە
تێگەیشت گیوی خاوەن افسرە

هات بە پیریەوە زۆر بەاحترام
یکتریان ماچ کرد بەخۆشی و سلام

دەستی گیوی گرت ڕۆستمی دەستان
بە شەوقو خۆشی ڕۆیشتنە دیوان

ووتی پێم بلێ چۆنە پادشا
پالەوانەکان دلخوشن آیا؟

گیو ووتی قوربان گشت پاڵەوانان
حور متیان هەیە لای شاهی ایران
بەڵام پادشــــا زۆر بێ دەماغە
حصار گیراوە هیجر دوستاغە
منیان ناردوە بەتالوکەو دەو
زنهار تەهمتن بێ خۆراکو خەو
سرداریك هاتوە زۆر سهمناکە
ناوی زۆرابە گەلێ بێ باکە
شصتو دو هزار سواری هێناوە
پاڵەوانیکی آزاو تەواوە
ڕۆستم ووتی من دونیا سرانسر
نەمدیوە کەسێ لەخۆم آزاتر
بەڵام لەچی پادشای سمندگان
کوریکی داوە خداوند پێمان
اترسم ئەوێ هێندە آزایە
هیجری گرتووە الحق بلاوە

اگر زۆراب بێ بازی کردوه
هیجری لەڕوی آشتی بردوه

بەڵام هێشتا أو یکجار منداڵە
عمری نهایت چوارده ساله

لە پاشان أمجا کیوی ناودار
دایە دست ڕۆستم نامەی شهریار

ڕۆستم کەوەختێ سیری نامەی کرد
ساتێ مات بو خۆفی بەدڵ برد

وتی بەعونی خالقی بیچون
بەضربی شمشیر ایکەم سرنگون

بەڕوشتەی کمند من اکەم قەستی
لەباتی هیجر أبەستم دەستی

کە داوای تختی کیکاوس أکا
چاوی لەمرگە ایکوژم بەخوا

أمشەو جامی مەی باتیر بنۆشین
سبەینێ برگی غضب بپۆشین

۳ ڕۆژو ۳ شەو بزمی بادەبو
مجلس فرح بخش ساقی سادەبو

لەمستی شراب سرسام بون سرجم
عاقبتی کار ڕۆژی چواردەهم

گیو ووتی ڕۆستم نەوەی زاڵی سام
أمە ۳ ڕۆژە کەمن تعطیل مام

یا رخصتم دە یا بڕۆین ایستا
نەوەك پادشا قصدی سرم کا

کیکاوس بۆجنك دلی بەتابە
معلوم بێ لەتۆ حاڵی خرابە

اترسم وەختێ مستی شراب بێ
لەگلمان قصەی زۆر ناصواب بێ

جوابی دایەوە جهان پاڵەوان
ووتی لەترسم ألەرزێ شێران

کیکاوس لای من وەک مشتی خاکە
چە پروام لەشای پرسام و باکە

ووتی زور علی آزای کەی زور
زین بکە رخشی پرندەی بێ پر

سواری رخش بو جهان پالەوان
بە یلغار رۆیشت هتاکو ایران

گودرز و بهرام فرهاد و قباد
زنگەی شاوران گورگینی میلاد

سوارانی جنگ هزاران هزار
چون بو پێشوازی رۆستمی سردار

رۆستم دابەزی لە رخشی پران
بە قدر و حرمت بردیانە دیوان

سلامی کرد و وەستا بە پاوە
کیکاوس اصلا جوابی نەداوە

رقی هەلسابو کیکاوس بەقار
روی کردە رۆستم ووتی هرزەکار

هیچ باکت نیه خۆمن پادشام
لەپێش چاوی تۆ من وەکو گەدام

گیوم نارده لات ووتم صد زنهار
هیجر بخسیره بووه یختەسـار

تۆ خریکی کیف زمزمەی سازی
لەحکمی شاهان زۆر بێ نیـازی

اگر من ایستا شمشیر ئەبو بێم
أوسا بەتحقیق أتزانی من کێم

بەیزدانی پاك وهـا أمدا لێت
سرت ودك ترنج اکەوتە بر پێت

شاه ووتی بەگیو بۆم بگره ڕۆستم
چونکە بێ گووێیە در چو لەقصەم

گیوی نودار زۆر خجالت ما
سری شۆڕ کردو نەکرد قصەی شا

زۆر ڕقی هەلسا شاهی کیکاوس
بەتوندو تیژی جا خورری لەطوس

ووتی هەلسەزو ڕۆستمی بدکار
بگرە بۆم بیبە بیـــدە تۆ لەدار

دارکاری بکە بی خەرە زندان
بام ایتر نەکات بێ امری شاهان

هتـــا اتوانی اذیـتی بدە
سر کیێشی نەکا ایتر ئەو بدە

جاطوسی نوذر لەجێی خۆی هەڵسا
ڕوی کردە ڕۆستم بەفرمانی شـا

دست ڕۆستمی گرت بی باتە بەقار
فیلەتن خورری وەك هەوری بهار

ووتی هـــر فلك أتوانی بەقار
ڕۆستمی دستان بکیێشی بەدار

تۆکاری مەکە بەگورزی گران
پریێشـان بکەم ایرانو توران

مەلێ من شاهم خاوەن تختو تـاج
بە منەوە سکەت هەیەتی رواج

گرنەبێ لەبر تانەی ڕۆزگار
هر ایسێتا من تۆ اکیشم لەدار
چند دیو و چند شیر چند جادوی بدکار
من بۆتۆ همو کردم نگون سار
بۆتۆ من گرتم چند شارو وولات
سری چند شاهم خستە ژێری پات
لەریگای حەوت خوان من چند جفام برد
کۆر بێ چاوت نازانی من چیم کرد
خۆم و اولادم فرمان بردار بوین
ایستا خەلاتمان فەلاقەو دار بوین
خبر بزانن شاهانو خونکار
کیکاوس ڕۆستم اداتە لەدار
مردن باشترە لەتانەی بدکار
ایرانو توران ئەبن آگادار
لەدستم نایەت کوشتنی شاهان
اگینا لە گل خاك اتکم یکسان

نامردم اگر ایتر بت بینم
چاره‌ی خوّت بکه شاهی پێشینم
توّ تاجی منه کردوته به‌سر
ایرانو توران دنیا سرانسر
قدرتی نیه کس بکا انکار
هرکس انکارکا ئه‌بێ شرمسار
ڕوّستم أمه‌ی وت به‌قارو به‌قین
سواربو ڕوی کرده رێی زابل زمین
وختێ ئه‌و ڕوّیی گیوی نامدار
هه‌ڵسایه سرپێ ووتی شهریار
له گل ڕوّستمی گه‌وره‌و حرمتدار
قصه‌ی وا مه‌که بی دڵ آزار
توّچی ڕوّستمت واکرد دڵتنگ
شوشه‌ی بختی خوّت مه‌شکێنه به‌سنگ
گودرز امه‌ی ووت اویش له‌پاشا
هه‌ڵسا ڕاوه‌ستا له‌بر تختی شا

وتی ای‌شاهم تۆ هەتەخەبر
ڕۆستەمی دستان شێری پڕهونر
چند بۆتۆ کێشای جفای ڕۆزگار
چند دیوو جادوی بۆت کرد لەتوپار
چندجار لەجنگی شای افراسیاب
بەخوێن تورانی پرکرد لەسیلاب
ایستە لەلای تۆ خۆ خطاکارە
بەقصەی تۆ بێ خەڵاتی دارە
کاتێ امەی بیست پادشای ایران
ناردی بەشوێنیا زوبۆ پشیمان
وتی کەڕۆستم نەوەی نریمان
نوری دیدەمە وابوم پشیمان
گودرزو بهرام فرهادو قباد
شیدوش‌و شاپور گورگینی میلاد
طوس‌و فریدون لەگڵ گستهم
ڕوانەی کردن بەشوێنیا دردەم

گەیشتنە ڕۆستم بەصد احترام
راوەستان همو لێیان کرد سلام

عرضیان کرد کە ای جهان پاڵەوان
بۆچی عاجزبوی لەشاهی ایران

سالاری گەورەو گرانی خۆ تۆ
مایە یی ژینی همـــووانی خۆتۆ

پاڵەوانەکان بێتۆ دڵتنگن
همـو عاجزو ماتو بێدەنگن

تۆی خاوەن تختو تاج وطبلو کوس
گوێ مەدە قصەی پوچی کیکاوس

پادشاە بێهوش مستی شراب بو
عاجزی کردی زۆر ناصواب بو

بە گودرزی وت نەوەی پوری سام
فرموی بەسی بێ قصەی ناتمـــام

شرطم کردوە بەدڵێکی صاف
هتاکو امرم بێدرو و خلاف

تاکو من زندوم لەسر ڕۆزگار
نابێ ببینم چارەی شــــهریار

من هەمە ڕخشو گورزی گاوسر
بۆچی بترسم لەشـــای تاجور

دوبارە گودرز هاتەوە گفتــار
ووتی ای شێری عرصەی کارزار

فرمو دەکەی تۆ ڕاستو ڕوانە
بەڵام من عرضم هەیە بزانە

لێت ادەن خلق طعنەی بێ حساب
ألین کەڕۆستم ترسبا لەزۆراب

ڕۆستم امەی بیست ساکن بو لەقین
ترسا لەطعنەی اهـــلی سرزمین

بە قصەی گودرز گەڕایەوە دووا
هاتەوە بۆشار بۆلای پادشــــا

کیکاوس هەڵسا زو پێشوازی کرد
لەسر تختی زیرر دانیـــا دستوبرد

ووتی پاڵەوان بۆچی دڵ ڕیشی
لازمە کەتۆ نازم بکێشی

تۆ گەورەییت کرد منت کرد بەشا
پێویستە دایم بکەی مدارا

زۆر پشیمانو خاطر غمگینم
پەرریوە رەنگی آڵ لەجبینم

جوابی دایەوە ڕۆستمی سردار
ووتی بم بخشە منم گناهکار

هتاکو زندوی ڕوی سربسانم
بندەو غلامو خاکی ژێرپاتم

منیش یکێکم لەگردن کەچان
ببەخشە خطای غلامی خۆتان

تۆفیقم بدات گر خدای جبار
دوژمنەکانت من أدەم لەدار

اوەی داوای تخت کیکاوس أکا
بەغیری مردن اینر چارەی کوا

شاه ووتی امشەو تۆ مەی بنوشە
سبەینی برگی غضب بپۆشــە

لەگەڵ خۆت بەرە سپای بێ شمــار
دنیــا لەزۆراب بکە تنگو تار

شەوی نۆشیان کرد شرابی گلرەنگ
بەدەنگی ســازو بەآوازی چنگ

باسی ناردنی لشکر بۆشر لەگەڵ زۆراب

سبەینێ کاتێ دزکەوت شعلەی خۆر
پادشــا ووتی بەطوسی نەوزر

لەسوار چاکەکان صدهزار سوار
ســان بدە لەبر سرای شهریار

گودرز بیداخی شری برپاکــرد
صف صف سوارانی جنگی جیاکرد

درگای خزینەی کردەوە گنجور
بەخشی بەعسکر ماڵو پارەی زۆر
سوارانی جنگی وەك شای فریدون
کردیانە بریان لباسی گڵگون
دایان لەطپڵو کرەنایِ جنگ
لەتۆزا دنیا بو بەشەوە زەنگ
أو ڕوژە همو بردی ڕوی صحرا
اگر حەوت جۆش بو یاپۆڵاو خارا
لەضربی سمی اسپ بو بەگرد
آسمان رنگی بو بەلاجورد
٣ ڕۆژو ٣ شەو ڕۆیین بەیلغار
هتا گەیشتنە لای سپی حصار
لەصحرا خێمەو چادریان هەڵدا
ڕوی دشتو صحرای داپوشی سپا
لەولاوە هۆمان لەبالای حصار
سیری کرد کەدی پێدابو غبار

خێمەی ڕنگاو ڕەنگ بالی بیداخان
الەریاوە وەك بەڕەزای شاخان
چو بۆلای زۆراب سراسیمە بۆ
ووتی پالەوان خیرا هەلسە زو
لشکریکی زۆر هاتووە لەایران
سپای کاوسەشای دەنگی دلیران
زۆر ترسم هەیە خاطرم پرێشە
دلم لەمحالە پڕ لە اندیشـــــە
زۆراب ووتی هیچ مترسە هۆمان
هر چند کە زۆربێ لشکری ایران
بە یزدانی پاك خدای لامکان
ترسم نیەمن لەپالەوانان
هیچ خۆفی نەبو زۆرابی سالار
هەلسا ڕۆیشتە سربانی حصـار
چاویکی کردا لەسپای ایران
لەخیمەی ڕنگا و ڕەنگی دلیران

سرتاپا دەشتو دەری پۆشـــابو
لە نعرەتەی اسپ زمین جۆشابو

بیداخان سریان گەیاندبوە أوج
لشکر لە صحرا وەك بحر أیدا موج

پلنگ لە ترسو خوفا مردبو
شیران لە ترسا ڕایان کردبو

زوراب امری کرد هیجریان هینا
سجدەی زمینی بردو ڕاوەستا

یك یك دستو پێ لە کمندابو
گردنی لەطوق پالە هنگدابو

زوراب ووتی ای هیجری بدحال
امڕو من لەتو ئەکەم چند سؤال

لە ڕوستم لەزال لەشای کیکاوس
لە گیوو گودرز لە بهرام طوس

لە تخمی گودرز لە اولادی سام
هرچی اپرسم پیم بلێ تمام

اگر راست بلێت راستی دێتەڕێت
گر خلاف بلێی هر زندانه جێت

ائەوێ لەمن نەبێنی ضرر
هرچی اپرسم ڕاست بدە خبر

مطلبێ هەیە لەتۆی دروێنم لازمە بی بەرە بمونم

جوابی دایەوە هیجری غم بار
عرضی کرد ووتی نەوەی نامدار

هرچی امر اکەی تکمیل و تەواو
بەڕاستی عرضت اکەم بەسر چاو

باسی خبر پرسینی زۆراب لەهیجر لەبابەت لشکری ایران

زۆراب ووتی أو خێمەی زربافه
دیرەگی کەوا لەزیوی صافه

تیا ڕاخراوه فرشی چینی کار
تیا ڕیزکراوه کورسی زرنگار

جوانێ دانیشتوه تیا بەتاجەوه
سرمست بەبانی کورسی عاجەوه

یکجار بەسامه زۆر هیبت دیاره
بە هیئت گەلێ گەورەو سرداره

لە ڕاستو چپی تاکو لای علم
صف صف پاڵەوان وەستاون سرجم

پێم بڵێ کێیه أو تاجداره
کە ڕوی وکو مانگ جوانو تابداره

هیجر ووتی پێ کیکاوس شایه
خاوەن حشمو آلاو سپایه

زۆراب ووتی أو خیمەی اطلس‌فام
طناف خیاته استون زیوی خام

استونی زیوه آلای زرد ڕونق
ادرەوشێ هروەك استیرەی شفق

سەری بیداخی کلەی اژدها
کالای سرتاپا متای بێ‌بها

لەژێر بیداخا دانیشتوە جوانێ
لەلای وەستاون چند پاڵەوانێ

کێیە وا خاوەن سپاو لشکرە
ووتی ئەو ذاتە طوسی نودزرە

پرسی ئەو خێمەی کەلاجوردە
دیرەگی همو زیرری بێگردە

دەنگی تارو عود صدای سازو چنگ
دێت بەسۆزەوە لەخێمەی گلرنگ

درفشی کیان بیکردنەنگدار
کاڵای قیمتدار متای کەس نەدار

خێوەتی کێیە وها سام دارە
ووتی هی گودرز شێری شکارە

هشتاو هشت کوڕی هەیە بەحساب
شێران لەترسی جرگیان بو کباب

ووتی ئەو خێمەی سوری گلناری
استون نقرەبند لاجورد کاری

طناف آوریشم همو دانه‌بنـــد
پیا هه‌ڵوا سراوه چند حلقه کمند

سه‌ری بیـداخی به‌وێنه‌ی ماره
واله‌اطرافی چنـد هزار سواره

خێوه‌تی کێیه ووتی هی گیوه
کوڕی گودرزه هیچ کس نه‌دیوه

زاوای ڕۆستمه پرذاتو زۆره
شێری میدانی ڕوی شه‌ررو شۆڕه

أمجا پرسی ئه‌و خێمه‌ی سی ڕه‌نگ
له‌لای وه‌ستاون سواران بۆ جنگ

طنـاف آورێشم استونی له‌زیو
دست کردی وه‌ستای خاصی کس نه‌دیو

جوانێکی تیایه وه‌ك غنچه‌ی بهــــار
گوێی گرتووه له‌ده‌نگ ده‌فو عودو تار

په‌رری طاوسی داوه له‌سر تاج
دانیشتوه له‌سر کورسی داری عاج

کێیە پێم بڵێ شۆخ ونازدارە
دیارە شازادەی عالی تبارە

ووتی فریدون زەررین کلاهە
شێری میدانە فرزندی شاهە

جا پرسی کەأو خێمە دێزڕەنگە
لە دەو رەیقطار اسپانی جنگە

بیداخی هەیە وەك چناری بەرز
سری بردوە بۆ فلك لەأرض

سری بیداخی وەك کلەی شێرە
دیارە بیداخی پیاوی دلێرە

ووتی هی بەرام نەوەی گودرزە
صدای گەورەیی لە دنیا بەرزە

ووتی ئەو خێمەی زربافی غارا
دیارە لەنوعی خێوەتی دارا

کەناری زیرین دەوری گڵنارە
قیمتی کاڵای هیچ کس نەدارە

بەیداخی لەدەوری خیێمەی پیێدایە
سەری وا لەسەر أوجی اعلایە

خیێوەتی کیێیە وتی بزانە
هینی بیژنـــە شیێری ژیانە

چکە زای ڕۆستم لەنەوەی شیێرە
پالەوانیـــکی آزاو دلـــیێرە

وتی ئەو خیێمەی کەورەی نیلەنکی
علەمی لەتەرحی اژدهای جنگی

میخی سەرتاپا لەسیمو زەررە
عـــلەمی لەسر چرخی افسرە

طناف آوریێشم صافو کشیدە
نـادرەی زمان هیچ کس ندیـدە

جوانیێ بە بەرگ ڕوی میدانەوە
بە گورزو گوپالیێ ساسانەوە

تیا دانیشتوە وەکو شیێری مست
غلاسان لەلای دست لەبانی دست

ڕەخشێ لەبردەم خیمەی دیارە
سەرزینی سورمەو زینی تیارە
چنـد حلقەکمند همو چرمی خاو
وا بەزینەوە همو هەڵ واسراو
سلاحی جنگی زۆرە أو جوانە
خفتانی لەپێست بەوری بیـــانە
أو مردو ڕەخشە حلقەی کمندە
لە ایرانیــــاندا زۆر لام پسندە
مردێـــکی وایە ماننـدی کەمە
اگر عقـــلم بێت أوە ڕۆستمە
أو شخصەکی‌یە تۆ پێم بڵێ راست
نەوەك ڕۆستم بی بەآواتم خواست
هیجری گودرز شومی بدکردار
بەمکرو حیـــلە جاهاتە گفتار
وتی بەزۆراب گەورەو أمیرم
ناوی أو شخصە نیە لەبیرم

هێندە ازانم مردێکە آزا
تازە هاتووە أو لەبخارا
لەگەڵ چند هزار جنگی دلێران
هاتووە بۆامداد پادشای ایران
جوابی دایەوە زۆرابی دانا
ووتی پێم بڵێ توخوا ڕۆستم کوا
ڕۆستم زور گەورەو عالیمقامە
پێم بڵێ خێمەو بارگای کامە
ووتی ڕۆیشتوە بۆباغی صد تەرز
وا لە پاتختی چنارانی بەرز
گوێی گرتووە لەدەنگ نغمەی گۆرانی
نەهات بەامداد شاهی کیانی
جوابی دایەوە زۆرابی آزا
ووتی کەی وعدەی سیرانە ایستا
ڕۆستم آزایە وەکو شێری نەرر
چۆن پاش اکەوێ لەجنگو لەشەرر

تۆ ڕاستت نەووت ئەمە جزات بێ
شرطە تاماوی زندان جێگات بێ

هیجر لەدڵدا ای ووت گر ڕۆستم
بەم پاڵەوانە من نشان بدەم

لەوە اترسم آخر سر أنجام
ضرر بێ بۆ نەوەی زاڵی سام

وەها باشترە بۆی نەکەم عیان
با من بکوژێ بێزارم لە گیان

باوکم گودرزە لەعالم دیارە
هشتاو هشت کوڕی هەیەو ناو دارە

بەغیری قەوەمو خوێش و اقربا
با من بکوژرێم خۆ هیچ کەم ناکا

جا زۆراب ووتی لە دڵی خۆیدا
ڕۆستم دیار نیە هرچند حەولمدا

وا سپای دوژمن هاتووە بەقین
لشکر ڕاکێشم لەزابل زمین

ئەم خیاڵەی کرد زۆرابی دانا
چا بەرقەوە هەڵساو خرۆشا

گرتی پشتێنەی مردی هرزەکار
حەوایدا لەبرج سربانی حصار

لەولاوە ئەمجا لەسپای ایران
شاهی کیکاوس بەدڵو بەگیان

دستی کرد بەبزم کیانی دستور
گووی یان لەدەنگ نەواو صباوشور

ڕۆستمی دەستان هەڵسا آزانە
ووتی امەوێ ئەو پاڵەوانە

ببینم بەچاو بزانم آیا
چۆنەوا ئەلین ڕشیدەو آزا

أچم ابینم من ئەو سالارە
بزانم کێیە آخو چەکارە

لباسی شەوی خێرا کردە بەر
هەڵسا آزانە وەکو شێری نەرر

شەو ڕەنگی پۆشی بەوێنەی دزان
ڕوی کردە صحراو چۆلو بیابان
ڕۆیشت گەیشتە هیوانی سرا
بەماتە ماتە أجا ڕاوەستا
سیری کرد بەزمی تورکان بەتابە
زۆراب خریکی نۆشی شرابە
لای دستی راستی زۆراب هومان بو
لەلای چپیەوە جای دلێران بو
صد پالەوانان لەشراب سرمست
لای ڕاوەستابون دست لەبانی دست
ڕۆستمی دستان متحیر ما
لەدلی خۆیدا ووتی بەخدا
بەشانو باهو وەك سامەو ڕۆستم
خنجر ئەکیشی لەچرخی حەوتم
بەبالا عینی سامەو نریمان
هر وەکو زالەو پوری کریمان

وەختێ کەڕۆستم لەملکی توران
لشکری هەلگرت بچێ بۆ ایران
دایکی زندەی رزمی لەگەلیا هەنارد
زۆر نصیحتی کردو پێی سپارد
ووتی دخیلم کەچویتە ایران
أبینی أوسا جنگی دلێران
یقین کیکاوس شای ایران زمین
لەگەل خۆی دێنێ سپای سهمگین
أو رۆژە جنگی دلێران ئەبێ
هیاهەی پلنگ هم شێران ئەبێ
کاتێ کە رۆستم ئەبینی بەچەم
زو بچۆ بۆلای تۆ بەخاطر جەم
سجدەی بۆ بیە ڕو بسو لەخاك
بلێ کوڕی تۆم ای شێری بێباك
ڕۆستم أو شەوە بەدلی بێتاب
وەختێ کەڕۆیشت ببینی زۆراب

لەناکاو زۆراب هەڵسا لەناو بەزم
بۆ ئەوەی بچێت بۆ شەررو بۆ رزم

لەبادەو شراب نابی بۆ عنبر
مست بو لەدرگا کە رۆیشتە دەر

سیری کرد یکێ لەدوشمنانی
خۆی مات کردوە وا بەپنهانی

زۆراب بەتوندی کەلێی کرد سوأل
ووتی چەکارەی تۆ چیتە خیال

جوابی نەداوە نەهاتە گفتار
أمجا زندە رزم ڕوی تێ‌کرد بەقار

کمر بندی گرت بێ ترس و اندێش
ڕۆستم جا بەقار بۆی ڕۆیشتە پێش

مشتیکی لێدا بەتوندی ڕۆستم
شێری مندالێ هاتەوە ناودەم

مغزی لەسەری بەجارێ پژا!
کەوتە سرزمین وەکو ...

جستەی زندە رزم غلطـــانی خاكبو
آخری عمری هات زو ڕۆحی دەرچو
تقدیری واکرد خدای بانی سر
زۆراب لەباوكی ببینی ضرر
هـاتنە دەرەوە هومان بەرەمان
دی یان زندەرزم کەوتووە بێ گیان
سرسام بون ووتیان أمە چۆن کاربو
كێ بو بەم نوعە وا غـیرت داربو
ووتیان بەزۆراب كێ ئەم کارەی کرد
تۆ ســـلامت بی زندەرزم مرد
تماشـــا یان کرد متحیر بون
لاشە کەوتبو غرقی خاکو خون
ووتیان با امشەو تا وەختی سحر
ایشكچی بن چنـد مردی دولاو
سبەینی بەاذنی خدای لامكان
أبێ بربادکەم لشـکری ایران

خلاصه ڕۆستم کەررایە دواوە
سیری کرد کە گیو وا بەرێگاوە

گیو پاڵەوانی پای تختی شـــابو
بەشەو ایشکچی ایران سپا بو

شمشیری کێشا گیو ماندی شێر
چو بەرەوپیری ڕۆستمی دلـیر

ڕۆستم تێ گەیشت گیوی سر کێشە
بەشەو پاسەوانـــ دڵ بێ اندێشە

ووتی آی نەکەی نوری دیدەی من
سالاری گران برگوزیدەی من

گیو ووتی ڕۆستم لەکووی بوی تو خدا
بە تنهـــا سوارە لەدەشتو صحرا

ووتی ڕۆیشتم بۆ سیری زۆراب
بۆ دیتنی ئەو یکجار بوم بێ تاب

هر چنـــد بەباڵا تازە نەمامە
بەشانو شوکت اولادی سامە

حیفه پاڵەوان ایران وولاته
ڕۆحی نزیکی یوم المماته
شمشێر أکیشی بۆ چرخی اخضر
بەڵام بەدستی من ئەبێ بێ سر
کەئەم قصانەی بۆکیو تەواو کرد
چو بۆ خیمەی خۆی ڕاکشا دستوبرد
سری نایەوە لەناو ڕەخت خواب
نەی نۆشی بەشاد پیاڵەی شراب

باسی شەرری اول جاری ڕۆستم

بیانی وەختێ خوێندی کەڵەشێر
لەفلك لاچو پردەی سیاقیر
لشکری خورشید دای پۆشی سر ارض
بیداغی هەڵکرد لەکۆساری برز

هەلسان خرۆشان لشکرو سپا
لێدرا دەول و طپڵ و کرەنا

لەجێگا هەڵسا زۆرابی جنگی
کردی بەبریا زری فرنگی

سلاحی جنگی هرچی بو تمام
ناوی خدای برد پۆشای بە اندام

آوزەنگی لەاسپ جهان پیادا
ڕوی کردە تیپی ایرانی سپا

گەیشتە خێمەی شای کیکاوس جا
پنجا مێخی چەتری شاهی هەڵکێشا

نۆبتچی کاتی خیمەی شهریار
لەترسی زۆراب زو کردیان فرار

نعرەتەی کێشا وەك شێری شرزە
دڵی دلێران گشت هاتە لەرزە

ووتی کیکاوس اگر توشاهی
سرداری همو ایران سپاهی

بلێ مردێکت بابێته میدان
بکەین نەبردو جنگی دلێران

بە حقی خدای گەورەو کردگار
امرو لەمیدان عرصەی کارزار

لە خێمەی شـــاهی اتهێنمە دەر
اتخەمەی سرخاك سپای پر خطر

خێمەو بیداغت سرنگون اکەم
خۆتو لشکرت تو ناوتون اکەم

کیکاوس امەی کەبیست درزمان
گیوی نارد بولای ڕۆستمی دستان

ووتی وا زۆراب هاتووە بەقار
ئەکا قصدی قتل شـاهی تاجدار

ڕۆستم بەگورجی سواری ڕخش بو
وەکو فیلی مست زو بۆ میدان چو

وا ویلاو شیوەن فریادو زاری
هەلسا لەلشکر مردانی کاری

وتیان کوا ڕۆستم بۆچ نەهات ایرە
سپا گیرودەی چنگالی شـــێرە

بەزۆرابی ووت ڕۆستمی دەستان
ووتی بزانە ای شێری میدان

کەوتویتە گێژی بحری بێ سامان
ایستا لە دەستم چۆن دەر اکەی گیان

مسکینی فقیر دڵ پرا کندە
گرفتار ئەبێ بەدەستی بنـــدە

زۆراب وتی پێی جهان دیدەکار
پیری پشت کۆمی جفای ڕۆزگار

لای پیاوی عاقل داناو هونرمند
بۆت لایق نیە قصەی نا پســـند

اگر تۆ دیاری منیش بای وادەم
زۆر هونرمندم هونرمند زادەم

بەڵام پیرەمێرد دێوانەی کەمفام
امڕو بەکمند ساختەی جرمی خام

لەسر مالی زین أتهینمە سـر خاك
سینەت بە تیٚغی هیندی اکەم چاك

دو مردی پڕ زۆر درحالو دەردەم
دەستیان کرد بە جنگ زۆراب و ڕۆستم

ڕۆستم ووتی پێی تو نوجوانی
بۆچ دێتە میدان مردی ایرانی

دو نیات نەدیوە هێشتا منـدالی
بێ خبر لەضرب گورزو گۆپالی

من دنیا دیدەو نادرەی دەورم
شێری پرذاتم نهنگم بەورم

استێرەی ڕوی چرخ آسمان کامە
نازانی ذاتی شـێران لەلامە

خدای بێ ماند بۆتۆ شکرانە
تقدیری تۆیە ئەم گشت کارانە

معلومە مارو مورو وحش تمام
اناسێ أولادی خۆی بەعقلو فام

کەچی یکیٚکی وەك پوری دستان
چلوٚن نەیناسیٚ کوڕی لەمیدان
بەو نوعە بوبون هردو هراسان
یکیان نەناسی بەامری یزدان
دەستیان کرد بەشڕ عاقبتی کار
هەلّیانگرت نیٚزەی تیژی زهردار
دایان لەیکتر نیٚزەو گورزو تیغ
لەقصدی یکتر نەیانکرد دریغ
بەنوکی الماس نیٚزەی خطرناك
حلقەی زری یان ڕژایە سرخاك
خوێن فوارەی ابەست لە لەشیان وەك گلّ
آخر بەنیٚزە کار نەبو حاصل
گاهیٚ بەگورزو گاهیٚ بەخدەنگ
لەیکتر دەشتی پانیان کرد بەتنگ
بەمانندی کیٚو نەلەخشان لەشر
نە ئەم عاجزبو نە او تنگ خطر

ڕۆستم لەداغا دڵی بو بەخوێن
ووتی ای خدای بێمکان و شوێن
خۆمن قاتڵی ببرو دیوان بوم
بەدست ئەم طفلە چۆن هراسان بوم
چندجار شرم کرد من لەگلّ دێوان
هرگز بەم نوعە نەبوم پرێشان
فکری کردەوە بەدڵی پردرد
اسپی جولاندا رێی چارەی نەبرد
بەپنجەی پرزۆر بازوی شێرشکار
گرتی پشتێنەی زۆرابی ناودار
گەلێ زۆری کرد زۆراب نەلەخشا
لەناو ماڵی زین اصلا نەجولا
نۆبەی زۆراب هات گورزی خستەکار
دای لەقلّغانی ڕۆستمی نامدار
ڕخشەکەی اژنۆی نایە سرزمین
پنای برد بەذاتی رب العالمین

لەزۆری بازو ئەغانی بو وورد
ڕۆستمی دلێر هیچ اوڵفی نەکرد
زوراب ووتی تۆ ڕۆستمی زالی
بۆیە لەضـــربی گورزم نانالی
لام وادیارە کەتۆی فیلەتن
اگر ڕۆستمی ڕاست بڵێ بەمن
جوابی دایەوە ووتی گر ڕۆستم
ببینێ دنیـــا نابینێ بەچم
ڕۆستم شێرێکە بێ مانـــدو بۆ
چۆن فیزی دێنێ بێتە جنگی تۆ
لەلای فیلەتن من کمترینم
لەکوێ لایقی میدانی قیـــنم
جا لەگورزو تیغ زو بون دس بردار
غمـگین بون لەدەس جفای ڕۆزگار
بەتقدیری حق جهان آفرین
لەسر پشتی اسپ اجـا دابەزین

دەستیان پێکایە سر حلقەی کمند
بەربونە زۆران بەبێ چۆنو چند

زۆراب بە تۆفیق حی لایزام
گرتی کمربند نەوەی زاڵی سام

خستیە سرشانی بەقارو بەقین
سورری‌دا ڕۆستم کەوتە سرزمین

زۆراب وەکو شێر بەدڵی بێغم
زو اژنۆی نایە سرسنگی ڕۆستم

دەستی دایە تیغ حربەی مصری کار
کە سینەی ڕۆستم بکا لەتو پار

ڕۆستمی دەستان ووتی نوجوان
قصەییك اکەم مروتە آمان

وەهایە قانون گشت پاڵەوانان
وەختێ لەمیدان کە اگرن زۆران

هرکس اول جار بێ دەسە لات بو
ئەی بەخشن جاران عادت وهابو

بەو حیلەو مکرە ڕۆستمی دستان
خۆی رزگار کرد زو لەعرصەی میدان

هر دوکیان ماندو گەررانەوە دووا
چونەوە خێمە سراوو خرگا

دو شێری پر زۆر دو ببری بیان
چونەوە جیگاو مسکنی خۆیان

پرسی لەزۆراب هۆمان لەمیدان
بۆچی تۆ نەتکوشت دوژمنت دەرآن

ووتی ای هۆمان یقین ڕۆستم بو
صد گورزم لێدا هێشتا لای کەم بو

زرێی پارچەبو کەوتە سرزمین
ذرە نەلەخشا پالەوانی کین

بەگورزو شمشێر بەحلقەی کمند
علاجی نەکرا نەهاتە ژێر بند

آخری أمجا بەر بوینە زۆران
خۆمان خستە دست خالقی سبحان

بەاذنی خدای جهانداری پاك
خستمە سرشانم فرێمدا بەخاك

کەچی بەمکرو بەحیلەی بیجا
عاقبت لەدست من خۆی نجات‌دا

سینەم لەت نەکرد بەتیغی خطر
بەخشیم بەیزدان خدای بانی‌سر

هۆمان ووتی پێی زۆر خراپت‌کرد
لەبرچی نەتگۆشت خێرا دستوبرد

تۆ ئەوت نەکوشت هر اتکوژێ ئەو
ئبی بەواتەی خـــلق‌و ئەمو ئەو

کەوتە داوی‌تۆ شێرێکی وها
یکجار نەفام‌بوی نەتکوشت بەخوا

تۆفیقت بدا خدای بێ‌نظـــیر
ئجـا بیکوژە هیچ مەکە تقصیر

رۆستم کە لاشەی ساکن‌بو لەدرد
چو بۆ ناو خێمەی خاصی لاجورد

کیکاوس وو̆تی چاو̆نی ڕو̆ستم
لام وایە دلت کەیل بووە لەغم
خو̆ منداڵی̆بو لەعرصەی میدان
بوچ دستت نەبەست ڕو̆ستەمی دستان

ڕو̆ستم عرضی کرد ای شاهی دلیر̆
نەمزانی دێو̆بو یاخو نرەشیر̆
بەدست أووەوە زبونە حالم
أبات بو̆توران گورزو گو̆پالم

چند ساڵو̆ وەختە من پهلوانم
قاتلی̆ دێو̆و جادو گەرانم
ریگەی حەوت خوانم بڕی بە تنیا
نەترسام لەشیر̆ و لە جادوی گوڕا

ایستا بە دستی طفلێکی وەها
پەشێو̆ە حالم شاهی عالی جا
گر یارم نەبێ̆ خدای دادگر
نجاتم نابێ̆ لەعرصەی خطر

باسی شری دوهمی ڕۆستم
لە گەڵ زۆراب

بیانی وەختێ خورشیدی خاوەر
لەبورجی فلك سری هاتەدەر

دایان لەکوس و طپڵ و کرەنا
لەرزی سرتاپا زمین و سما

لە لایێکەوە ایرانی سپــا
لەژێر علمدا سپایان سان دا

فیلەتن وەختێ کە لەخەو هەڵسا
زرێ و اسلحەی جنگی لەخۆی دا

کورزو قلغانی هەڵگرت وەکو شێر
ســواری ڕخش بو آزانە دلێر

جا آوزەنگی دا لەڕەخشی طیار
ڕۆیشتە میدان عرصەی کارزار

لەولاوە دیسان زۆراب بێ درەنگ
کردی بە بریا اسلحەی ڕوی جنگ

ڕۆستەم بانگی کرد ووتی نوجوان
کەوتیە ناوگێژی بحری بێ پایان

زۆراب ووتی جا خستەی پەشێوحاڵ
من زۆر ارسم امرو لێت سوأل

اگر ڕۆستەمی پێم بڵێ ایستا
تا لەمیدانا نەبوی کەلەلا

هیچ گوێ نەدایە قصەکەی ڕۆستەم
راستی پێ نەووت چەزۆرو چەکەم

ووتی بەزۆراب بێ عقڵی نەفام
بێ خبر لەحاڵ دونیای ناتمام

ایرە میدانی زۆران بازی یە
نەجیگای مکرو حیلە سازی یە

دو مردی دلێر اجا دابەزین
وەکو نرەشێر هاتنە سرزمین

چند دفعه وو تیان الله اکبر
گرتیان کمرو پشتێنەی یکتر

دو کێوی البورز پیچران جا بەهم
وەکو اژدها یا ماری ارقم

ڕۆستمی دەستان وەك شێری شکار
ناوی خـــدای برد بەقینو بەقار

زۆرابی هەڵگرت دایە سرزمین
دەستی برد هەڵی کێشا تیغی کین

هر چندە زۆراب ووتی الأمان
دای بەسینەیدا خنجری بران

نوکی خنجری تیژی پڕخطر
لەدڵو جرگی سری چووە دەر

باڵای وەك سروی صافی زر ستون
وەکو گوڵاڵە ڕەنگینبو بەخون

جا زۆراب ووتی پیری دڵ لەسنگ
منت گوشت بەتیغ ژاراوی فرنگ

زۆر خراپت کرد تۆ نیته خبر
لە دەستی باوکم ڕۆح نابەیته دەر

ڕۆستم ووتی پێی کێیە باوکی تۆ
لەتوران زەمین تۆخدا ڕاست بڕو

ووتی ڕۆستمە شای کمرلاڵە
شێران لەخۆفی کەوتونە ناڵە

گر بێ بەطیر پرندەی طیار
بەحلقەی کمند ئەیهێنیتە خوار

ڕۆستم امەی بیست شادی کرد بطال
سرسام بو لەسام نەوەی تخمی زاڵ

ووتی نشـــانەت چیە لەڕۆستم
ڕاستیم پێ بـــڵێ بەبێ زیادو کەم

ووتی ها بگرە بازو بندی لاڵ
هینی ڕۆستمە نەوەی تخمی زاڵ

دایکم لەتوران بەستیە بالم
بۆتۆ بیت خۆمن بەشێوە حالم

ڕۆستم سیری کرد دانەی لاڵی بو
یادگاو بۆکوڕی خستە حاڵی بو

دەستی برد بخەی زڕی چینی کار
دای درری تەواو لەسر هتاخوار

بەربووە هـــاوار بەآوازی بەرز
گیو هات زو لەگەڵ بهرامو گودرز

ووتیان بەڕۆستم بۆچ اکەی هاوار
چیت لێ قەوماوە شێری کارزار

ڕۆستم ووتی پێی مەپرسن حاڵم
پشتی خۆم شکاند وێرانەماڵم

بەآخری پیری لەعرصەی نبرد
جرگی فرزندی خۆم پارچەکرد

خنجری کێشا خۆی بکا بێگیان
گودرز دستی گرت گیو گوتی آمان

خنجریان لە دست ڕۆستم دەرهینا
دستیان کرد بەشین زاری و واویلا

گیو ووتی ڕۆستم دلێری بێباك
زۆراب لەدس چو خۆت مەکەهلاك

هیچ بقای نیە ئەم دنیای فانی
أو مرد تۆ بژی بەشادمانی

لە دنیا ملیون مردان کوچیان کرد
هزارانی وەك زۆرابو تۆمرد

لە ڕۆژی ازلْ نوسرابو لەسر
باوك لەکوڕی نەزانی خبر

هوشنگ شاه لەگلْ جمشیدو دارا
همو کەوتنە خاك ژێرسنگی خارا

ڕۆستم جاووتی گودرز نازانی
کس وەك من نەبو لەدنیای فانی

بە مودای الماس خنجری برران
جرگی فرزندم پشتی خۆم شکان

ڕاستیان وتووە حکیمانی زو
چاك ئەبێ زامی تیغ بەنوش داری

کەوا لە خزنەی کیکاوس شادا
وا لە صندوقی صافی طلادا
زۆر ڕجا اکەم گودرزی دانا
زحمت بکێشە هانا صد هانا
بچۆ بۆ خدمت شای کمرلاڵان
عرضی کە هەمو باسو احواڵان
بلێ کە ڕۆستم کردویە خطا
جرگی کوڕی خۆی دڕیوە ای شا
کەمێ نوش دارو بنێرێ بۆمان
چاوم لە ڕێیە دخیلو آمان
گر شفا بدا خوای دادگر
زو لە خدمتیا ابەستم کمر
هتا کو زندوم لەسر ڕوی بسات
کمر بەستەم من حاضرم لەلات
گودرز کە ڕۆیشت گەیشتە حضور
سجدەی بردە بەر شاهی بێ قصور

عرضی ڕۆستمی هەموو سرتاپا
گیڕایەوە بۆشاهی عالیجا

شاە ووتی گودرز تۆهەی خبردار
ووتم طوس ڕۆستم زو بدە لەدار

خیالی ڕابو من بکا دوستاخ
وا لەدلمایە ایستاش دردو داخ

اوسا تنهابو ڕۆستم هزار جار
قصەی زۆر ڕەق بو لەلای شهریار

چاك ببیتەوە اگر فرزندی
لەکس نامێنی ترس و گزەندی

ڕۆستم و زۆراب یك بگرن آمان
زو ئەکەن وێران ایرانو توران

گودرز گەڕراوە بێ صبر و آرام
هاتەوە بۆلای نەوەی زالی سام

ووتی کیکاوس بێ عقلەو خامە
دێوانەو مجنون شێت و نەفامە

خەیاڵی پوچی هێناوەتە دڵ
ئەلێ نوشدارو لام نابێ حاصڵ
چاکتر وەهایە خوت بچی ایستا
زو لێ بسێنەو ورەوە دووا

ڕوستم بربووە شیوەنو زاری
فرەوی چند فرشی جوانی زڕکاری
هێنایان بولای بەعجلەو تاو
لێی پڕژاند عطرو عنبرو گوڵاو

پیچای لەلاشەی فرزندی شیرین
پارچەی آوریشم دیبای کاری چین
هەڵیان گرت لەسرخاکی سیای تار
بردیانە خێمەی خاصی زڕنگار

لەلای حاضربون گشت پاڵەوانان
دستیان کرد هەموجا بەقوڕ پیوان
هەڵسا واویلاو شیوەنو افغان
لە دلێرانی لشکری ایران

گەورەکان گیوو گودرزو گوشاد
زوارەو بهرام شیدوش‌و فرهاد

صف صف کۆمەڵ بون لشکر خرۆشا
دلێران لباسی ڕەشیان زو پۆشا

ڕۆستم هاواری اکرد انالاڵ
ناڵەی اچووە سەر عرشی بالاڵ

زۆراب ووتی پێی نەوەی زاڵی سام
بەس بکە شیوەن بێسودە لەلام

تقدیری وابو خالقی معبود
فرزند لەباوکی نەگات بەمقصود

من لەتۆم پرسی نەک جارێ چندجار
بەهیچ نوعێ خۆت نەکرد اظهار

تازە خۆ شیوەن فائدەی نیە
عمرم آخربو زاری‌و شین چیە

تۆ شیوەن مەکە نەوەی تخمی زاڵ
مەگری خۆت مەکە هێندە پەشێوحاڵ

بەڵام لشکرم وا لەدەشتو دەر
بێ گەورەی سردار بێ کس و بێ دەر

وا بەجی ماون عاجزو بێ کس
رنج بەرخساربون بیهودەو عبس

من وا بەخنجر پارەبو جرگم
امانت بەتۆن أوان پاش مرگم

اتر سم کاوس پادشای ایران
بەشەو شبیخون بکا بۆ سریان

یەکێ بنێرە بەتعجیلو دەو
بڵێ بار بکەن زو بررون بەشەو

بەدڵی عاجز بچنەوە توران
ساکن بن لەجێو منزڵی خۆیان

گورزو تیرو تیغ اسڵحەی جنگم
جلی خوێناوی و درعی شەو ڕەنگم

بیدەن بەدایکم بڵێن بەشێوە
جلم جێی تیغی ڕۆستم وا پێوە

دایکم هر بگری بۆ بختی زەبون
بۆزامی سختم بۆ دردی درون

سەرم نایەخاك ژێر سنگی خاران
بێزاربوم لەدین دیداری یاران

وصیتی زۆری کرد بۆیان أمجا
شەو بەسردا هات بەامری خدا

بەزامی تیــــغی زهراوی فرەنگ
ڕۆیشت لەدونیای کاروانسرا ڕەنگ

وەختێ بیانی جا بەامری شــــا
قطاری زۆریان یکجار ڕا کێشا

دایانــــ بەیکدا لەدەشتی پڕ قین
کۆچیان کرد ڕۆین لەکابل زمین

کاتێ باریان کرد لشـــکرو سپا
لشکری زۆراب مایەوە لەدوا

بعض پالەوانو ســــپای زابلی
لەگڵ کەس و کار خزمی کابلی

مانەوه لەوێ درون لەغم کەیل
فرمێسك لەچاویان اهات وکوسیل
ڕۆستم خجلّما عاجز شرمسار
سرا پردەی خاص خێمەی زڕنگار
أستونی چادر زنجیرەی کمند
فرشی آورێشم کورسی دانه بند
کۆمەلی کردن هموی لەصحرا
سوتاندی یکسر آگری تێ بەردا
لاشەی زیوینی زۆرابی دولبر
شۆررا بەکافور بەمسکو عنبر
خستیانه تابوت آلای دلّ پذیر
بزینیان پرکرد لەعطرو عبیر
هەڵیان گرت شێران آزای کمرلالّ
بەشین و گریان بردیان بۆلای زالّ
زالّ خبری بیست پیری زمانه
متحیر بو دەرهات لەیانه

لەگەڵ اهل و بیت هاتن بۆ ایوان
دەنگی شیوەنیان اَچو بۆکیوان

سبەینان کەوا ڕۆستەم بو پیدا
بە پرۆشەوە وەلێژن اگریا

زاڵ زرر دروت پر ایشو آزار
یخەی خۆی درری لەسر هتاخوار

ناردی تابوتیان خێرا هێنا بۆی
هتا ببینی جگر گۆشەی خۆی

بەگاز بزماری تختەی کرد پارە
کردی تماشای کوڕی بێچارە

بە باڵاو هیبت هر وەکو سام بو
بەباهو شێری شرزەی تمام بو

عمری چواردەساڵ ئەبو یا کمتر
جرگی برابو بەنوکی خنجر

ڕوی کردە ڕۆستەم زاڵی سیابخت
ناڵاندی ووتی پێی بەبانگی سخت

ووتی ای ڕۆستم نحسی ناپسند
شرمندەی دنیاو درگای خداوند

تۆ هیچ نەترسـای لەڕۆژی محشر
ئەم کوڕەت واکوشت ای خائنع بەسر

بێ ڕحم و مروت بۆ بڕیت جرگی
بەخوێن ڕەنگت کرد سرتاپا برگی

یاخوا جیگات آگری سقربێ
جرگت لەتلەتی تیٚغی خطربێ

خلاصه چندڕۆژ شین و زاری بو
لەزابل هاوار بێ قـــراری بو

لەآخری دا بەشین و گریان
سپاردیان بەخاك لاشەی نوجوان

باسی خبر زانی دایکی زۆراب لەکوژرانی کوڕەکەی. بەدستی ڕۆستم

بۆ دایکی زۆراب کە بردیان خبر
ووتیان کە زۆراب بەتیغی خطر

بەدەستی ڕۆستم زویرو زبون بو
سرتاپا بالای رەنگین بەخوێن بو

کوژرا بەتیغی زەراوی خطر
چووە ژێرخاکی تاریکی بێدەر

دایکی کە بیستی بەم نوعە أحوالْ
بەناخون هەلی کەند قطرانی خالْ

ووتی نەوەی شێر دل پسندم ڕۆ
ڕۆلەی نازدارو هونر مندم ڕۆ

گلْ ڕو گلْدەماغ نەو نەمامم ڕۆ
شێری شێرزادە توخمی سامم ڕۆ

زۆرانی زرمشت بچکه شێرم ڕۆ
آزاو ڕشیدو زۆر دلـێرم ڕۆ

هرخۆم بەقوربان زررەی کەوانت
بەفدای های و هوی عرصەی میدانت

گیانم بەقوربان گیانی شیرینت
فدای بزمو ڕزم میدانی قینت

فـــدای باڵاتبم ئەو نەمامی نۆ
عمـــرم نەمێنێ یا خوا لەپاش تۆ

قوربانی گۆنای شەو چراغت بم
فدای زامی سخت اوڵفو آختبم

هومێدم هەیە جهان آفرین
حقت بسێنێ ڕۆڵەی دڵ غمگین

سرتاپا جـــلی تعزیەی پۆشی
لەجێی نانو آو خوێناوی نۆشی

باسی لشکر بردنی تمینه بۆشەڕ لەگەڵ ڕۆستم

ڕۆژی تمینـــه زۆر ڕقی هەلســـا
سوێندی خوارد بەذات خدای بێهاوتا

ئەبێ من هەڵسم نقاب بپۆشم
بۆ ایران بڕوم بەقار بخرۆشم

شاری سیستان قصری زاڵی سام
بسوتێنم مـــن بەجارێ تمـام

ئەبانی قصاص خوێنی کوڕەکەم
شرطو عهـــدبێ ببنم ڕۆستم

بەشیری هیندی لەت بکەم جرگی
سور بکەم بەخوێن سرتاپا برگی

امری کرد سپاو لشکر دستوبرد
حاضربو درحاڵ بۆجنگو نەبرد

سلاحی شەرری بەقامت پۆشا
بۆ شەررو دعوای ڕۆستم خرۆشا
تیغی الماسی تیژی پرخطر
وکو شیری نر بەستی یەکمر
٣٠ هزار سوار کمر بستەی شر
بردی ڕوی کردە دەشتو صحراو دەر
ڕۆیشت بەیلغار بەبێ مدارا
لشکر دای پۆشی ڕوی دەشتو صارا
زالْ خبری بیست بەدلی پر درد
روتیان تمینە خالان لاجورد
ها تووە بۆ خوێنی فرزندی زۆراب
بە پرۆشەوە بەدلی بێتاب
الماسی بۆشر کردوە بەبەردا
شمشێری هیندی وا بەکمردا
کە امەیان بیست ڕۆستم لەگلْ زالْ
چونە درەوە عاجز پەشێو حالْ

چون بۆ برامبەر تمینەی بیگرد
یخـــەیان درری بەدلێ پر درد

بۆ زۆراب دایکی یکجار عاجزبو
اسپەکەی تاودا پێیان گەیشت زو

هەلێ کێشا تیغ ژهراوی فرەنگ
کە بیدا لەسر پهـــلوانی جنگ

زالێ خێرا ڕۆیشت زو بەدستو برد
لەدست تمینە تیغەکەی دەرکرد

زۆر لەتمینـــــە پاڕایەوە زالێ
عذری خواست لەلای بانوی سوسن خالێ

جا ڕۆستم ووتی زالێ زەر آمان
بیکـــە بەحق حضرتی یزدان

بهێـــلە بەتیغ با ببڕێ جرگم
قتـــلم واجبە لایق بە مرگم

توخوا جولەکە یا گەورو فرەنگ
کێ کوشتویەتی کوڕی خوی بەجنگ

زاڵ ووتی ڕۆڵە یقــین بزانە
امە تقـدیری امری یزدانە

حکاکانی دەور مردانی عاقڵ
هیچ کس تقدیری نەکردوە باطڵ

چاك وایە لەلام لەمەولا بەجوت
هردو دانیشن خدای جبروت

بڵکو مرحمت بکا سرلەنۆ   کوڕێ کرم کا بە ئەوو بەتۆ

بکەن شکرانەی خدای فریارەس
غم هتا کو سر نامێنێ لای کس

زاڵ نصیحتی هێندە کرد هردو
بە قصەیان کرد دڵیان ساکن بو

دابەزی لە اسپ بەحسن و جماڵ
اقناع بو بەقصەو نصیحتی زاڵ

بجا زاڵی زەڕ پیری فرزانە   دستی گرتن و بردینە یانە

تمینە دانیشت لەگڵ فیلەتن
بە صورت وەکو گڵ غنچەی چمن

چند حفتە لەوێ غمی‌دا بەباد
لەو ترشو تاڵە خاطریان بو شاد

لەپاشان بەامری خدای لامکان
باری حملی بو تمینە دیسان

نوبانکو نوروز کەوعدەی رابورد
خدا کوریکی پیان کرم کرد

وازیان کرد درگای خزینەی شاهان
دوری آلتونیان زورکرد بەاحسان

آیجا بەجاری غمیان‌دا بەبا تاری کوریان(فلامرز) نا

چند پارچە قوماش چند خزینەی سام
دایان بەفقیرو هژارو ایتام

بەعونی خدا خالق عالم
تەواو بو جنگی زوراب و روستم

هزاران صلوات و درودو سلام
لەسر روحی پاك سید الانام

تەواو بو

انتشارات محمودی سقز

تلفن ۲۵۹۴